

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อผลิต เยาวชนให้ทันกับโลกแห่งการ แข่งขัน เพราะปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นภารกิจที่ ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมใน การดำเนินการอย่างเต็มที่ ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ โลกในศตวรรษที่ 21 หลายประเทศจึงต้องเร่งพัฒนาระบบการศึกษา ตั้งแต่การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูป คุรุและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ไปจนถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างคนที่มี คุณภาพสามารถยืนหยัดได้ในเวทีโลก ประเทศไทยก็เช่นกันมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาระบบ การศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ที่ทันสมัยและทักษะที่สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ วิทวิทยาการและเทคโนโลยี รวมทั้งจิตสำนึก ในความเป็นไทยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมใน อนาคตซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับ การศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อ พัฒนาคนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึก กำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อนำประเทศไทย ก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : บทนำ)

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานในพิธี พระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2510 ความตอนหนึ่งว่า

“...งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและ ความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีแล้วว่า ขณะนี้บ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้น ด้วยว่า พลเมือง ของเราบางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติกเล่และจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ถ้าหากยังคง

เป็นอยู่ต่อไป เราอาจจะเอาตัวไม่รอด ปรากฏการณ์เช่นนี้ นอกจาก เหตุอื่นแล้ว ต้องมีเหตุมาจากการจัดการศึกษาด้วยอย่างแน่นอน เราต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...” (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552 : 4)

แต่การจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งผลจากการสอบวัดความรู้นักเรียนนานาชาติหรือที่รู้จักกันในชื่อ PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นการสอบเพื่อใช้วัดระดับการเรียนรู้ของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก โดยการสอบ PISA มีการวัดระดับความรู้ใน 3 วิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน จัดสอบทุก 3 ปี และดำเนินการต่อเนื่องมา 15 ปี แล้วการสอบ PISA ขึ้นชื่อว่าเป็นการทดสอบที่มีมาตรฐานสูง และผลสอบ PISA มักถูกใช้ในการเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนแต่ละประเทศ เมื่อเดือนธันวาคม 2559 องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) ได้เผยแพร่ผลสอบ PISA ของปี 2558 การสอบครั้งนี้มีเด็กนักเรียนเข้าร่วมสอบจาก 72 ประเทศ จำนวนกว่า 540,000 คน ปรากฏว่าผลสอบของเด็กนักเรียนไทยไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นจากปีก่อนๆ โดยในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ไทยอยู่อันดับ 52 54 และ 57 ตามลำดับ ขณะที่เด็กนักเรียนเวียดนามสอบได้อันดับ 8 ในวิชาวิทยาศาสตร์ อันดับ 22 ในวิชาคณิตศาสตร์ และอันดับ 32 ในวิชาการอ่าน แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยมีทักษะด้านการวิเคราะห์ต่ำอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคอย่างเวียดนามด้วยเหตุนี้ สังคมจึงตั้งคำถามกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กไทยในเชิงลึกมากขึ้น เหตุใดทำไมเด็กไทยถึงมีระดับการเรียนรู้ที่ต่ำเช่นนี้ ทั้งที่ มีความพยายามในการพัฒนาระบบการศึกษาหลายสิบปี (ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. 2559 : ออนไลน์)

เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายและตามแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จะต้องใช้แนวทางหรือวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้มีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหาร ให้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้มีการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 8-25)

การนิเทศการศึกษา จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่การนิเทศการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนจากผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียนนั้น มีปัญหาอุปสรรคหลายประการที่ผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียนไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เช่น ผู้นิเทศจากภายนอก

โรงเรียนมีจำนวนจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโรงเรียนและครูในโรงเรียนต่างๆ ปัจจัยสนับสนุนและงบประมาณในการไปนิเทศของผู้นิเทศมีจำนวนจำกัด ประกอบกับปัจจุบัน โรงเรียนโดยทั่วไปมีบุคลากรครูที่มีความรู้คุณวุฒิและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีคืออยู่พอสมควรรวมทั้งบุคลากรครูในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเป็นอย่างดีและตรงกับสภาพความเป็นจริง สามารถให้ความช่วยเหลือกันเอง ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ภายใต้เงื่อนไขของความตั้งใจจริงในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพสูงสุดตามที่ต้องการ ด้วยความสมัครสมานสามัคคีและร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรภายในโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 16 .2555 : 5)

ดังนั้นการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นระบบของความร่วมมือกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ปรับปรุงวิธีสอน การวัดผลประเมินผลให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทำให้ครูผู้รับการนิเทศได้รับการพัฒนาวิชาชีพ มีความพึงพอใจ มีกำลังใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นจนส่งผลให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง (ชนศ ขำเกิด. 2556 : 30) ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับ (ชนิตา วิเศษมิตนันท์. 2555 : 2) ที่กล่าวว่า นิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษามีจุดหมายสำคัญ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง “พัฒนาคน” คือ เป็นการทำงานร่วมกับครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้น ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ประการที่สอง “พัฒนางาน” เนื่องจากการนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ประการที่สาม “สร้างการประสานสัมพันธ์” เป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตาม ประการสุดท้าย คือ “การสร้างขวัญกำลังใจ” เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน

กระบวนการนิเทศมีหลากหลายรูปแบบ ที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ในแต่ละชั้นเรียนจะมีนักเรียนที่มีความสามารถที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถ

พึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษานอกจากนี้แล้วในมาตรา 22 ยังระบุถึงหลักการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีนวัตกรรมที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน คือ Professional Learning Community (PLC) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 .2559 : 2)

PLC คือ การรวมตัวรวมใจรวมพลังร่วมมือกันของครูผู้บริหารในโรงเรียนมานั่งพูดคุยกัน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการปฏิรูปโรงเรียนในการสร้าง “สัมพันธภาพที่ดีในองค์กร” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของครูในการทำงาน ช่วยปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน สร้างการเป็นผู้นำร่วมกันของครูหรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ผู้นำ” ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไปจนถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดันโดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกในวง PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่ความองกวมของการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก การพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้น เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้น จึงจำเป็นต้องมีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพ มีฉันทะ และศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ร่วมกัน” บรรยากาศ การอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชนกัลยาณมิตร ทางวิชาการ” (สุรพล ธรรมร่วมดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และ คงฤช ไตรยวงศ์.2553 : 22-24)

โรงเรียนรัตภูมิวิทยาเลขที่ 587 หมู่ที่ 11 ถนน เพชรเกษม (สายเก่า) ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90180 โทรศัพท์ 074-584105 โทรสาร 074-584105 e-mail : rattaphumwittaya@windowlive.com website : www.ry.ac.th ตั้งกัณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยามีเนื้อที่ 2 แปลง คือ แปลงที่ 1 เป็นอาคารเรียน และบ้านพักครู เป็นที่ดินของนิคมสร้างตนเองรัตภูมิ อนุญาตให้ใช้ มีเนื้อที่ 48 ไร่ 2 งาน แปลงที่ 2 เป็นสถานที่ตั้งบ้านพักครู เป็นที่ราชพัสดุ อยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลกำแพงเพชร ใกล้ที่ว่าการอำเภอรัตภูมิ มีเนื้อที่ 1 ไร่ 50 ตารางวา เปิดสอนแบบสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัตภูมิ

วิทยา เริ่มทำการสอนเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2513 มี 2 ห้องเรียน นักเรียน 80 คน โดยอาศัยอาคารเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองรัตภูมิ ซึ่งเป็น โรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีครูประจำการ 5 คน มีนายไพบูลย์ เสรีรัตน์ ดำรงตำแหน่งเป็นครูใหญ่ และเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2547 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับเปลี่ยน โครงสร้างการบริหารใหม่ จึงโอนย้ายโรงเรียน ไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 16 สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนนักเรียน จำนวน 1,116 คน จำนวนข้าราชการครู/บุคลากร จำนวน 62 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามและของ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา จากตัวบ่งชี้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกข้ออยู่ในระดับคุณภาพดีและดีมาก ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ จุดที่ควรพัฒนา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ไปปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

ด้านผลการจัดการศึกษา

1. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาด้านการค้นคว้าหาความรู้และการเรียนรู้จากการอ่านและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น โดยสถานศึกษาควรพัฒนาให้มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นเช่น บันทึกการอ่านจากหลายแหล่ง สรุปข้อคิดในความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การรวบรวมข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ แยกประเภทข่าว จัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อแก้ปัญหาความไม่คล่องตัวในการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนเป็นต้นและสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น จัดให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน ได้ให้เกิดทักษะในชีวิตประจำวันเกิดแก่ผู้เรียนทุกชั้นเรียนอย่างเต็มศักยภาพตามวัยและนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ถึงผลที่ได้หรือผลกระทบที่เกิดจากการเรียนรู้

2. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถด้านการคิดให้มากขึ้น โดยสถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบกิจกรรมให้หลากหลายมากขึ้น จัดการเรียนการสอนแบบโครงงานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเรียนการสอนแบบแผนผังความคิด การสอนแบบกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการทำผลงาน ชิ้นงาน จากการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดให้หลากหลายเป็นรูปธรรมมากขึ้น และประเมินความก้าวหน้าด้านความคิดของผู้เรียนตามหลักสูตรด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET สูงขึ้น โดยสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับ

องค์กร จัดทำแผนพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดำเนินการในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง เป็นรูปธรรม โดยจัดโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมรายกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้หลากหลาย ทั้งนี้สถานศึกษาควรมุ่งให้การสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการสนับสนุนจัดซื้อ จัดหาให้มีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ เหมาะสมและทันสมัยให้มากขึ้น

ด้านการบริหารจัดการศึกษา

ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษา ของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา

ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ควรจัด โครงการ/กิจกรรม หรือเพิ่มกิจกรรมในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการยกย่องครูที่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การนำแผนการเรียนรู้ไปใช้ จัดทำแบบวัดแบบทดสอบที่ดีเยี่ยม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนที่ทำดีเป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2558 : 31-33)

อย่างไรก็ตามจากการติดตามผลการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาในปีการศึกษา 2559 ก็พบว่ายังมีประเด็นที่ยังเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ การเรียนการสอนที่ยังไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะช่างสงสัย และใฝ่หาคำตอบ ยังเป็นการสอนหนังสือมากกว่าสอนคนยังใช้ครูเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมจำเจ ผู้เรียนเคยชินกับการทำตาม เชื่อฟัง นิ่งๆ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งก็มาจากขาดการวางแผนเบื้องต้นทั้งเนื้อหาและวิธีการแก่ผู้เรียน ตลอดจนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมรวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้อันไม่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริง ทั้งนี้ เนื่องจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. 2559 : 38)

ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 21-22)

1. กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. สาระการเรียนรู้มีความสมดุลเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีและมีความสุขในการเรียน

4. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจ

5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมคิดร่วมกันแก้ปัญหา

6. สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ทั้งนี้ ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคน สามารถเรียนรู้ได้และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

7. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

8. กระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้ประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจำเป็นต้องหาเทคนิควิธีการเพื่อแก้ปัญหาปรับปรุงและพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่ดีมีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งคือ การนิเทศภายใน โรงเรียน อาจกล่าวได้ว่าการนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศภายใน โรงเรียนได้กระตุ้น ชี้แนะทำทนายใน 3 ระดับ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ และการสนับสนุนข้อมูลสารสนเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้นตามศักยภาพอยู่เสมอตรงตามความต้องการที่แท้จริงของการพัฒนาคุณภาพ ด้านการศึกษาชาติ

แม้ในปัจจุบัน มีการพัฒนากระบวนการนิเทศหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องและมีการกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่การดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนยังพบปัญหาหลายประการที่ทำให้การนิเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้รายงานได้ศึกษาและพบว่าความคิดเห็นในการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนกับครูมีความแตกต่างกันในการที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ในการนิเทศภายใน โรงเรียนครูส่วนใหญ่คิดว่า การนิเทศภายใน โรงเรียนคือ การสังเกตการณ์สอนของครูในชั้นเรียน และไม่รู้จุดหมายที่แท้จริงของการนิเทศภายใน โรงเรียนว่าเป็นอย่างไร ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศภายใน เนื่องจากเข้าใจว่าการ

นิเทศเป็นการตรวจสอบ การจับผิด การประเมินผลงาน การวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนถึง เครื่องมือ นวัตกรรมใหม่ๆ ทางการนิเทศไม่ได้ใช้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างแท้จริง ครูผู้สอนขาดการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน เป็นขั้นตอนใน การปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนให้ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีแบบแผนจากจุดเริ่มต้นจนจุดสุดท้าย เพื่อให้การนิเทศภายใน โรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ (ชาลี มณีศรี. 2548 : 76) อีกทั้งผลการวิจัยของฮอร์ด (Hord.1997 : 94-95) ยืนยันว่าการดำเนินงานในรูปแบบ PLC (Professional Learning Community) จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ ครู และด้านผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผู้รายงาน ในฐานะผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 ได้ศึกษา สภาพปัญหาข้างต้น จึงได้ริเริ่ม โครงการการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ตลอดปีการศึกษา 2560 และ สนใจที่จะประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบประเมินแบบชิปปี้ (CIPP – Model) ของสตัฟเฟิลบีม (สมคิด พรหมจ้อย. 2550 : 57-58) โดยมีประเด็นการประเมินมี 4 ประเด็น คือ การประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) ซึ่งการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ จะมีความ ต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร มีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ และมีการเก็บ รวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้ แล้วนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้น จัดทำให้เป็น สารสนเทศ โดยสารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและประโยชน์ เพื่อนำไปเสนอใช้ ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่ หรือแนวทางดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

การประเมินโครงการการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์เฉพาะการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เกี่ยวกับความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ความเป็นไปได้ของ โครงการ

2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการและผู้สนับสนุนโครงการ

3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ จำแนกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 รู้จักปัญหาศึกษาบริบท ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สู่การปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และขั้นตอนที่ 6 ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

4. เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการเกี่ยวกับ

4.1 ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

4.5 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560

4.4.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6

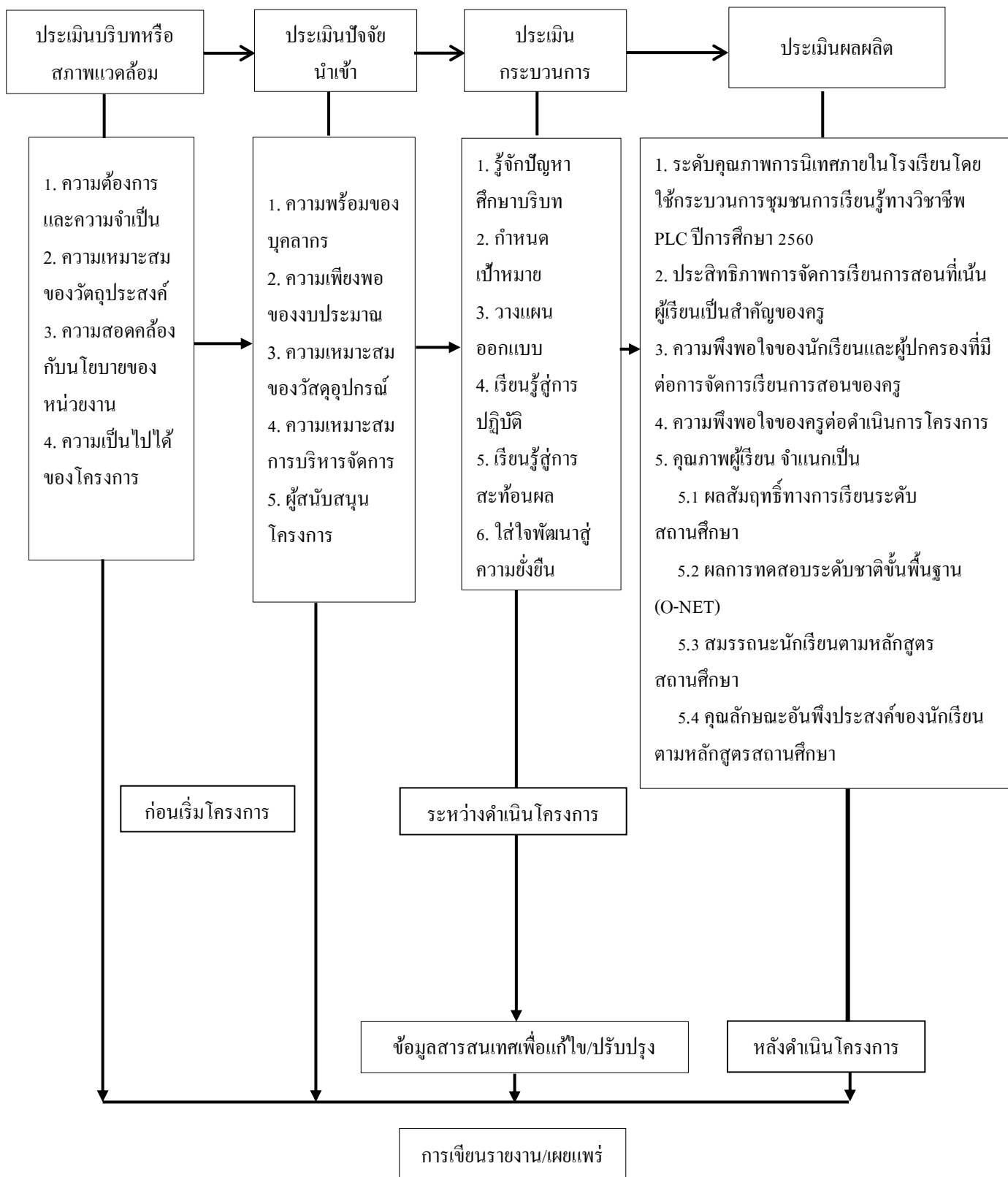
4.4.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560

4.4.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา

2560

กรอบแนวคิดการประเมิน

การประเมินโครงการการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ได้วางกรอบแนวคิด โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam' s CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) (สมคิด พรหมจ้อย. 2550 : 57 – 58) รายละเอียดดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 แสดงรูปแบบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบซีปปี้ (CIPP Model)

ขอบเขตการประเมิน

ในการประเมิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC(Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam' s CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากร ประกอบด้วย

2.1.1 ครูผู้สอนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 62 คน

2.1.2 นักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

2.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 15 คน

2.1.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

2.1.5 คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ผู้รายงาน ได้ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 ครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 21-23) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างครู ปีการศึกษา 2560 จำนวน 52 รายละเอียดปรากฏตาม ตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ครูปฏิบัติการสอน	ปีการศึกษา 2560	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	6	5
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	7	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	9	8
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	8	7
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	4	3
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	4	3
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	13	11
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	8	7
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3	2
รวม	62	52

2.2.2 นักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 21-23) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามระดับชั้น แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 727 คน รายละเอียดปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560

นักเรียน	ปีการศึกษา 2560	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	289	188
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	243	158
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	232	151
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	117	76
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	116	76
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	119	78
รวม	1,116	727

2.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 คน

2.2.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัย กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 จำนวน 727 คน

2.2.5 คณะกรรมการนิเทศภายใน ศึกษาจากประชากร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

3. ระยะเวลาการประเมิน

เพื่อให้การประเมิน โครงการ ครอบคลุมทุกประเด็นและมีปฏิทินการปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถ นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้รายงานจึงกำหนดระยะเวลาการประเมิน โครงการ พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้ กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินโครงการ ได้ดำเนินการประเมิน 2 ด้าน เมื่อวันที่ 20-21 พฤษภาคม 2560 คือ

1. ประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และความเป็นไปได้ของโครงการ

2. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อพิจารณาความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ และผู้สนับสนุนโครงการ

ระยะที่ 2 ระหว่างดำเนินโครงการ ประเมินด้านกระบวนการ ประเมินวันที่ 13-31 สิงหาคม 2560 เพื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติคุณภาพเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ จำแนกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 รู้จักปัญหาศึกษาบริบท ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้ผู้ปฏิบัติการปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 เรียนรู้ผู้การสะท้อนผล และขั้นตอนที่ 6 ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ระยะที่ 3 หลังสิ้นสุดโครงการ ประเมินด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จ ของการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ประเมินวันที่ 20-31 มีนาคม 2561 ได้แก่ ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา ความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินโครงการ และคุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำสารสนเทศ หรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. โครงการ หมายถึง โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

3. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยการนำผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ที่ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ในการประเมิน 4 ด้าน คือ

3.1 ประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานความเป็นไปได้ของโครงการ

3.2 ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ และผู้สนับสนุนโครงการ

3.3 ประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ รู้จักปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผนออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และ ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

3.4 ประเมินด้านผลผลิตของโครงการ หมายถึงการประเมินเกี่ยวกับ

3.4.1 ระดับคุณภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

3.4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

3.4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

3.4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

3.4.5 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

4. การนิเทศภายในหมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู โรงเรียนรัศมิ์วิทยา ในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาระบบการเรียนจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายการจัดการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดโดยใช้กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

5. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC ย่อมาจากคำว่า “Professional Learning Community” หมายถึง การรวมตัวของผู้บริหาร และครู โรงเรียนรัศมิ์วิทยาในการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ และเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ครอบคลุม 6 ขั้นตอน ตามโครงการ ได้แก่ รู้จักปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผนออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และ ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

6. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการของครู เกี่ยวกับการด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

7. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ความสำคัญกับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์การจัดการความรู้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเองตามความต้องการและความสนใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

8. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ครอบคลุมการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

9. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และคุณลักษณะของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560

10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้นเรียน (ม.1 – ม.6) โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 และ 2560

11. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) หมายถึง ผลการทดสอบนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.6 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2559-2560

12. สมรรถนะของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 รายการ โดยยึดตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

12.1) ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

12.2) ความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

12.3) ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไข

ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

12.4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อม และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

12.5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

13. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่

13.1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

13.2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

13.3) มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

13.4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

13.5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

13.6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

13.7) รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

13.8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

14. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

15. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ทุกคน

16. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้อุปการะนักเรียนตามทะเบียนบ้านนักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

17. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบวาระกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา

18. คณะกรรมการนิเทศภายใน หมายถึง คณะกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

19. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความประทับใจหรือความพอใจที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด

20. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของนักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งได้จากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

21. ความพึงพอใจของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจ หรือพอใจของผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ซึ่งได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

22. ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของครู โรงเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ซึ่งได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลและสารสนเทศด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการสามารถนำสารสนเทศข้างต้น ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน
2. ครูผู้สอนได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นมีความสามารถในการเรียนรู้ตามสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ผู้บริหารโรงเรียน สามารถใช้ผลจากการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เพื่อการบริหารจัดการการเรียนการสอน ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
5. สถานศึกษาได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของครูสู่คุณภาพผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารจัดการของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ในระดับที่สูงขึ้น